

Podstawowe dane osobowe recenzenta:

Poznań 20.06.2022

dr hab. Jarosław Żołnierczyk, prof. AMP
Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka
jzolnierczyk@amuz.edu.pl

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr. Aleksandra Daszkiewicza

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Krakowie, pismo z dnia 21.04.2022 r., zlecenie podjęte na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.).

Dotyczy:

1. Uchwały nr 3/2022 z dnia 6 kwietnia 2022 roku podjętej przez Skład Orzekający w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr. Aleksandrowi Daszkiewiczowi w sprawie wyznaczenia recenzenta w ww. postępowaniu.

Do ww. pisma dołączono dokumentację zawierającą m.in. podstawowe dane o doktorancie, życiorys, opis pracy, wykaz dorobku artystycznego, kserokopie dyplomów oraz egzemplarz pracy doktorskiej mgr. Aleksandra Daszkiewicza pt. „Idea barokowej sonaty na skrzypce solo w I połowie XX wieku”. Na pracę doktorską składa się nagranie na płycie CD, będące dziełem artystycznym oraz praca pisemna będąca w swej istotnej części opisem dzieła.

Podstawowe dane o Doktorancie:

Pan mgr. Aleksander Daszkiewicz urodził się
Ukończył z wyróżnieniem studia magisterskie (Konzertdiploma) w Hochschule der Künste w Bernie (Szwajcaria) pod kierunkiem prof. Bartłomieja Nizioła, jak również w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie prof. Wiesława Kwaśnego, gdzie obecnie jest zatrudniony na stanowisku wykładowcy. Ponadto obejmuje posadę muzyka Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach.

Zdobywał czołowe nagrody na wielu międzynarodowych konkursach skrzypcowych, m.in. w Lublinie (Międzynarodowy Konkurs im. K. Lipińskiego i H. Wieniawskiego – IV miejsce oraz trzy nagrody specjalne), Budapeszcie (Jeunesses Musicales – II miejsce), Ústí nad Orlicí (Kocian International Violin Competition – I miejsce), Belgradzie (XVI Międzynarodowy Konkurs im. P. Konjovica – I miejsce) i wielu innych.

Jako solista występował z orkiestrami Filharmonii Krakowskiej, Theater Orchester Biel Solothurn, Sinfonietty Cracovii, Filharmonii Opolskiej, Filharmonii Świętokrzyskiej, Filharmonii Sudeckiej oraz Orkiestry Symfonicznej Akademii Muzycznej w Krakowie.

Swoje umiejętności doskonalił u wielu wybitnych pedagogów (m.in. Kaja Danczowska, Zakhar Bron, Igor Ozim, Akiko Suwanai, Corina Belcea, Alena Baeva, Tomasz Tomaszewski, Robert Szreder, Ning Feng).

Jest stypendystą fundacji Pro Libertas et Humanitas im. K. Bartkowiaka, R. Zimmermann Stiftung, Blanken-Schlemper Stiftung oraz Małopolskiej Fundacji Stypendialnej „Sapere Auso”. Otrzymał także stypendium artystyczne Rektora Akademii Muzycznej w Krakowie, Stypendium Twórcze Miasta Krakowa oraz Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska”.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza pt. „Idea barokowej sonaty na skrzypce solo w I połowie XX wieku” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu tego dzieła stanowiących łącznie pracę pod w/w tytułem.

Dzieło artystyczne:

Po zapoznaniu się z dziełem artystycznym, którego program jest wynikiem przemyślanego doboru, stwierdzam, że repertuar ten odnalazł w osobie wykonawcy znakomitego interpretatora. Choć prezentowane utwory obracają się wokół jednej formy - sonaty na skrzypce solo - to jednak pozwalają uzyskać pełen obraz walorów skrzypcowych Doktoranta. Można zauważyć, że skrzypek prezentuje bardzo duże umiejętności instrumentalne, dysponuje bardzo dobrym dźwiękiem i nieskazitelną intonacją. Mogłem też stwierdzić, że wykonawca, w zależności od potrzeb interpretacyjnych, umie dobrać środki techniczne i elementy ekspresji, różnicować wibrację i dostosować artykulację. Te wszystkie cechy sprawiają, że gra pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza znajduje się na bardzo wysokim poziomie, jest klarowna, przejrzysta, a zarazem pełna emocji i energii wpływających zapewne z wrodzonego temperamentu. Duże wrażenie wywarła na mnie interpretacja mniej znanego utworu znajdującego się na płycie CD – Sonaty g-moll op. 11 nr 6 Paula Hindemitha. Dzięki tak świetnemu, pełnemu emocji i błyskotliwemu wykonaniu utwór ten jawi się jako wart dalszej popularyzacji i promowaniu choćby wśród studentów. Skrzypek z powodzeniem pokonuje również piętrzące się trudności techniczne w pozostałym materiale muzycznym. Na uwagę zasługuje interpretacja Sonaty solowej B. Bartóka. W tym niezwykle trudnym utworze Doktorant swobodnie porusza się po całej skali instrumentu, prawidłowo realizuje pochody gamowe i karkołomne pasaże. Typowe dla twórczości Bartóka silnie schromatyzowane melodie, dwudźwięki, akordy czy skoki interwałowe sprawiać mogą skrzypkom duże trudności intonacyjne, ale i w tym aspekcie wykonawczym Pan mgr Aleksander Daszkiewicz radzi sobie bez zarzutu.

Po wielokrotnym przesłuchaniu nagranych utworów nie potrafię wyróżnić żadnego z nich, wszystkie wykonania są na jednakowo wysokim, profesjonalnym poziomie. Prezentowany materiał dźwiękowy ukazuje nam skrzypka kompetentnego, świadomie realizującego swe zamierzenia interpretacyjne, interesującego artystę.

Opis dzieła artystycznego:

Część opisowa pracy Pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza składa się z następujących rozdziałów:

- Wstęp
- Sonata na skrzypce solo – geneza gatunku
- Odrodzenie idei solowej sonaty skrzypcowej w I poł. XX wieku
- Wybrane sonaty na skrzypce solo z I poł. XX wieku – problematyka wykonawcza
- Uwagi końcowe, Aneks i Bibliografia

W pierwszym rozdziale Doktorant zabiera nas w historyczną podróż w głąb baroku, odkrywając mniej znane i popularne karty literatury skrzypcowej. Omawia ewolucję sonaty solowej zapoznając czytelnika z twórczością wybranych kompozytorów włoskich wczesnego baroku, takimi jak Giovanni Battista Fontana czy Carlo Farina. Dalej możemy zapoznać się z przedstawicielami tzw. Szkoły Bolońskiej, a następnie dokonaniem kompozytorów późnego baroku włoskiego – Arcangelo Corellego i Francesco Geminianiego. Dalsza część rozdziału to przede wszystkim omówienie zbioru Sonat i Partit na skrzypce solo Johanna Sebastiana Bacha, poprzedzone przybliżeniem czytelnikowi jego niemieckich prekursorów oraz krótkie dzieje sonaty solowej po Bachu do końca XVIII w. Na uznanie zasługuje bardzo wnikliwa analiza opisywanego okresu, wskazywanie na pewne cechy wspólne przytaczanych utworów wynikających z przenikania się pewnych tendencji i tradycji muzycznych. Warto również zauważyć rzetelną pracę badawczą podczas analizy I Sonaty g-moll J.S. Bacha, wskazanie na zastosowane przez kompozytora techniki polifoniczne i rozwiązania techniczne.

Rozdział drugi to prezentacja kompozytorów żyjących w I połowie XX wieku, którzy ulegli wpływowi twórczości Johanna Sebastiana Bacha oraz jego Sonat i Partit, w wyniku czego doprowadzili do odrodzenia formy sonaty solowej po ponad stuletniej przerwie. Doktorant przybliży utwory, które dzisiaj stanowią kanon literatury skrzypcowej jak 6 Sonat na skrzypce solo op. 27 Eugène Ysaÿe'a czy Sonata na skrzypce solo Sz. 117 Béli Bartóka. Znalazło się również miejsce dla niezwykle interesującego utworu – Sonaty g-moll op. 11 nr 6 Paula Hindemitha. Obok informacji biograficznych pojawiły się informacje dotyczące genezy wymienionych utworów, zastosowanych technik kompozytorskich czy rozwiązań nawiązujących do Sonat J. S. Bacha.

Tematyką trzeciego rozdziału jest problematyka wykonawcza wspomnianych wyżej kompozycji. Uwagi i sugestie pojawiające się w tej części pracy Doktorant oparł na własnych doświadczeniach, które zdobył podczas przygotowywania materiału do rejestracji na płycie CD, będącej artystyczną częścią pracy doktorskiej. Rozdział trzeci jest w moim odczuciu szczególnie ważny, ukazuje bowiem prezentowane utwory z osobistej perspektywy interpretacyjno-wykonawczej Doktoranta. Przedstawia naukowe oraz niezwykle analityczne podejście Doktoranta do badań nad realizacją zastosowanych przez kompozytorów nowatorskich środków technicznych, dotyczy to I Sonaty Eugène Ysaÿe'a, a w jeszcze większym stopniu Sonaty na skrzypce solo Béli Bartóka. Treść tego rozdziału świadczy o wnikliwym podejściu Doktoranta do wykonywanego materiału muzycznego. Wyczerpujące omówienie zagadnień wykonawczych jest wyrazem świadomego kreowania interpretacji

prezentowanych utworów. Opis dzieła artystycznego w rozdziale trzecim zawiera dużą ilość przykładów nutowych, których obecność jest jak najbardziej uzasadniona, zwłaszcza w odniesieniu do rozważań odnoszących się do problemów wykonawczych i interpretacyjnych.

Cała część opisowa jest bardzo ciekawą analizą nagranych utworów, świadcząca o dużej wiedzy autora i umiejętności formowania indywidualnych wniosków. Pod względem językowym stoi na wysokim poziomie i stanowi bardzo wartościową część całości doktoratu.

Konkluzja:

Po zapoznaniu się z pracą doktorską Pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza pt. „Idea barokowej sonaty na skrzypce solo w I połowie XX wieku” stwierdzam, iż w zakresie dzieła artystycznego, jak i jego opisu dysertacja ta zasługuje na wysoką ocenę. Niesie ona ze sobą duży czynnik poznawczy, stanowi istotny wkład w stan badań w zakresie twórczości skrzypcowej, jak i popularyzowanie nieco mniej znanych obszarów muzyki (kompozytorzy wczesnego baroku, Hindemith). Doktorant wykazał się szeroką wiedzą i umiejętnościami praktycznymi umożliwiającymi samodzielną pracę artystyczną. Praca doktorska Pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza spełnia wymogi art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.). Pracę doktorską Pana mgr. Aleksandra Daszkiewicza przyjmuję i wnoszę o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Dr hab. Jarosław Żołnierczyk, Prof. AM

